

ציון הלא תשאלני

ציון, הלא תשאלני לשלום אסיריך,

דורשי שלומך והם יתר עֲדְרִיךָ?

מים ומזרח ומצפון ותימן, שלום

רחוק וקרוב שאי מכל-עברֶיךָ

ושלום אסיר-תאווה נותן דמְעִיו כְּטַל

חרמון, ונִכְסֶף לְרַדְתָּם עַל הַרְרִיךָ!

לבכות ענותך אני תנים, ועת אֲחַלּוּם

שיבת שְׁבוּתְךָ - אֲנִי כְּנֹר לְשִׁירֶיךָ.

ציון כְּלִילַת-יָפִי, אֶהְבֶּה וְחוּ תִקְשְׁרִי

מֵאָז, וְכָךְ נִקְשְׁרוּ נִפְשֹׁת חֲבֵרֶיךָ

הם הַשְׁמִיחִים לְשִׁלּוֹתְךָ וְהַפּוֹאֲבִים

עַל שׁוּמְמוֹתַי וּבֹכִים עַל שְׁבָרֶיךָ.

מבור שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נִגְדָּךְ וּמְשַׁתְּחִים

אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֵלַי נִכַח שְׁעָרֶיךָ

אֲשֶׁרִי מְחַכֶּה וְיִגִיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת

אוֹרְךָ וַיִּבְקְעוּ עָלָיו שְׁחָרֶיךָ

לְרֹאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ וְלַעֲלוֹז בְּשִׁמְךָ

חֲתָךְ / בְּשׁוּבָךְ אֵלַי קִדְמַת נְעוּרֶיךָ

(ר' יהודה הלוי)

השיר המובא כאן, הוא קטע משיר ארוך שנכתב על ידי ר' יהודה הלוי. השיר מביע געגועים לארץ ישראל ומתאר את שבח הארץ ואת המיוחדות שבה כארץ האבות, ארץ הנביאים ארץ הקודש והמקדש

הרחיבו את ידיעותיכם:

רבי יהודה הלוי. נולד בספרד בשנת 1075 נפטר בשנת 1140. חבורו הידוע: ספר "הכוזרי", העוסק בענייני אמונה והשקפה. בימיו היה מאבק בספרד, בין המוסלמים לנוצרים שרדפו את היהודים עד כדי חורבן של קהילות, ורבי יהודה נאלץ לנדוד בין הערים טולדו, גרנדה, וקורדובה... עקב כך החליט שספרד אינה מקומם של היהודים ועליהם לעלות לארץ ישראל. רבי יהודה היה המנהיג של בני עמו באותה תקופה, כתלמיד חכם ומשורר, ובעל מעמד רם בקרב הגויים כרופא בחצר המלך. למרות מעמדו המבוסס החליט לעת זקנותו לעשות מעשה ששמש לאחר מכן כמופת לרבים: לעזוב את משפחתו ובתו היחידה, ולעלות לארץ ישראל. האגדה מספרת שעם בואו לארץ, כאשר השתטח על אדמת הקודש לנשק את עפרה, רמס פרש ערבי את רבי יהודה הלוי תחת פרסות סוסו.

א. באיזו לשון פונה השיר אל ציון זו ירושלים? - נוכח או נסתר. לשון זו היא לשון של קירבה וחיבה לפיכך, מהי החרוז החוזר

בסוף כל השורות? _____

מצאו בשיר בטוי חיבה של כל היהודים לציון: _____

מצאו בשיר חיבה של ריה"ל לציון: _____

הצער, על חורבן ירושלים
מובע במילים "אני תנים"

השמחה בירושלים בבנינה
מובעת במילים "אני כנור"

ב.

קשרו את הביטויים הבאים לימין או לשמאל

"לבכות ענותך"

"ועת אחלום שבותך"

"השמחים לשלוותך"

"הכואבים על שוממותך"

"עלות אורך"

"לעלוז בשמחתך"

ג. בשיר אחר כותב ריה"ל: "ליבי במזרח ואנוכי בסוף מערב..." כלומר גם כשאני רחוק מארץ ישראל, ליבי נמצא שם בארץ

הקודש.

לקטי מהשיר כינויים ליהודים הנמצאים בגלות אך לבם משתוקק ונכסף לארץ הקודש

_____ * _____ * _____ *

_____*	_____*	_____*
_____*	_____*	_____*

ד. אומנות השירה בספרד של אותם ימים, לפני כ- 500 שנה היתה בשיא פריחתה. מוטיבים מרכזיים באים לידי ביטוי בשיר שלפנינו.

האחד – המשקל, השני – קישוטי שיר כגון "לשון נופל על לשון"

המשקל

במשקל הספרדי אנו מוצאים חלוקה ליתדות ולתנועות
יתד – שוא נע או חטף והתנועה שאחריו, היתד מסומן כך V
תנועה – תנועה גדולה או קטנה, התנועה מסומנת כך –
משימה: סמנו יתדות ותנועות מעל שתי השורות הראשונות שבשיר
השלימו את התוצאה:

_____ תנועות, _____ יתד, _____ תנועה, _____ יתד, _____ תנועות, _____ יתד, _____ תנועות.

הפלא ופלא – סכום היתדות והתנועות וסדרן שווה בשתי השורות, אם תבדקו לאורך כל השיר תראו שהמשקל חוזר על עצמו גם בהמשך.

לשון נופל על לשון

שתי מילים המופיעות באותה שורה או בסמוך לה הן בעלות צליל דומה אך הטייתן או משמעותן משתנה.

דוגמאות:

העתיקו את המשך החרוז, הדגישו את המילה שצלילה דומה לזו המודגשת.

אהבה וכן תקשרי _____
שלום אסיריך _____
ועת אחלם דיבת _____
בוכים על דבריך _____